

grund kan man nok ærgre sig over skønhedspletterne. Pudsigt nok er de fleste knyttet til illustrationerne. Hvor er det svært at sammenligne fig. 3 og 4, der står på hver sin side og har få fikspunkter at sammenholde. Fordelingsdiagrammet fig. 6 er heller ikke nemt (oprindelig har det sikkert været i farver?). Man kan også ærgre sig over, at Kampp ikke bruger et gammelt kort til at sammenligne byggens fordeling 1971 (fig. 9) med. På fordelingskortene burde i øvrigt være anvendt ens prikstørrelser — så vidt muligt.

Et af hovedafsnittene indeholder en gennemgang af Kampp's velkendte regionalisering af dansk landbrug. I hovedtrækkene har regionerne vist sig forbløffende konstante, specielt hvad angår deres basering på udbyttestørrelserne. Men man føler, at den resulterende multifaktor regionalisering bør suppleres med andre typer af regionaliseringer.

Alle de nævnte ting bør overvejes i en kommende ny udgave, sammen med bagateller som at fosfor er betegnet Ph. Men det er småting, som selvfølgelig ikke bør forhindre bogens anvendelse.

Bogen afsluttes med afsnit om Grønlands og Færøernes landbrug. Der er kommet meget med i dette arbejde af dansk landbrugsgeografis nestor!

*Sofus Christiansen*

Knud Dahl: Naturfredninger i Nordjylland, i Midtjylland og Vestjylland, i Østjylland, på Fyn og de omliggende øer, i Vest-, Midt- og Syd-sjælland, i Nordsjælland, på Lolland-Falster og Bornholm. G.E.C. Gads forlag. Ca. 100 s. pr. bind. 13 × 20 cm. Kr. 13.50 pr. bind.

Ved en beklagelig fejltagelse er disse 7 smukke og for dem, der beskæftiger sig med Danmarks geografi, uundværlige håndbøger blevet taget i brug uden at være anmeldt. Siden de udkom, har planlægningsaktiviteter her i landet gjort dem yderligere aktuelle, hvorfor det trods det sene tidspunkt er os magtpåliggende at gøre opmærksom på disse bøger, der bringer de oplysninger om placering og karakteristika af de enkelte fredningslokaliteter, man har brug for.

*Ruth Helkiær Jensen*

Danish Buildings Research Institute: Research on quality of life in urban settlements in Denmark.

United Nations Economic Commission for

Europe. København 1975. 128 s., 15 × 21 cm. Kr. 28.75.

Statens Byggeforskningsinstitut har indsamlet data om forskningsprojekter over livskvaliteten i byer. Hvert enkelt projekt er beskrevet, og herved er opnået en samlet oversigt over dansk forskning om emnet.

Desuden indeholder hæftet et afsnit om begrebet livskvalitet og dets indflydelse på planlægningens teori og praksis.

*Christian Wichmann Matthiessen*

Egnsplanrådet: Strukturplan 1972 for Hovedstadsregionen.

København 1973. 88 s., talr. kort. 26 × 30 cm.

For alle med interesse for hovedstadsregionens planlægning er Egnsplanrådets serie velkendt. Dette tredje bind indeholder selve planen; de to første bind indeholdt forudsætninger og planalternativer.

Planen indeholder tre hovedelementer: (a) en hovedstruktur omfattende transportkorridorer og A-zoner (industriområder og regionale centre m.v.); (b) regionale udflugtsområder og (c) tre mulige byvækstområder.

*Christian Wichmann Matthiessen*

I. Stefanov, L. Dinev & Z. Koev: Bulgarien.

Land, Volk, Wirtschaft in Stichworten. Verlag Ferdinand Hirt, Wien 1975. 127 s., 34 Abb., 23 tabeller. 12.5 × 18.5 cm. W. Nigg: Schweiz.

Land, Volk, Wirtschaft in Stichworten. Verlag Ferd. Hirt, Wien 1975. 126 s., 19 kort, 25 tabeller, 12.5 × 18.5 cm.

Så er der atter kommet to småbøger i denne særdeles praktiske, regional-geografiske serie. Man kan ikke påstå, at de er letlæselige, men de er til gengæld lette at slå op i, og det er meget lidt, man ikke kan finde, hvadenten man slår op på emne eller stednavn. For at få det fulde udbytte af bøgerne må læseren have et rimeligt godt kort ved hånden. Det gælder især bogen om Bulgarien, men her er der til gengæld en række udmærkede erhvervsgeografiske oversigtskort, hvad man vel nok savner i bogen om Schweiz. Det må dog indrømmes, at det ville være en næsten uøselig opgave at lave erhvervsgeografiske kort over Schweiz i denne målestok. For Bulgariens vedkommende kan navnestoffet give visse vanskeligheder, idet det kyrilliske alfabet ikke

transkriberes ens på tysk og dansk.

De statistiske oplysninger er ganske vist et par år gamle, men man finder dem jo sjældent nyere, så man kan roligt anbefale bøgerne som gode kilder de første par år (til den tid vil omslaget i hvert fald være faldet af, hvis der ikke gøres noget ved indbindingen).

*Steen B. Böcher*

J. Douglas: The Arctic Highway.

David & Charles, Ltd. Newton Abbot 1972. 251 s., talr. fig., kort og fotos, 14 × 22 cm. Pund 3.50.

The Arctic Highway beskriver den 1.462 km lange hovedvej mellem Mo i Rana og Kirkenes i Norge med tilhørende sideveje ind til Sverige og Finland. Det er en rejsefører med opgivelse af ruter, distancer og oplysninger om byer og bygder man passerer. Noget i retning af en Baedeker, men alligevel afvigende ved typografiske opsætning og sin let læste tekst, der kan bruges som introduktion til Nordkalottens geografi. Vejsystemets historie er indgående beskrevet, ligesom der er kapitler om lapperne, som det mest maleriske islæt for de mange turister, der besøger området. En række appendix giver de statistiske oplysninger om området, og også en ordliste — omend ikke helt vellykket — giver en oversættelse af en række norske topografiske navne til engelsk. Alt i alt en concis håndbog af værdi, for alle som tager turen til Kirkenes.

*Børge Fristrup*

M.C. Whitby, D.L.J. Robins, A.W. Tansey & K.G. Willis: Rural Resource Development.

Methuen & Co. Ltd. London 1974. 244 s., ill. 13.5 × 20 cm. Pund 1.30.

Det vil være helt ugørligt at bringe et fyldestgørende referat af dette 4-mands værk på den tilmålte plads. Men man kan sige så meget, at hele problematikken omkring ressourcer i forbindelse med udviklingen af det rurale landskab ikke alene er berørt, men ganske indgående behandlet. Man nøjes ikke med at referere, men giver forståelse af problemernes nødvendige teoretiske baggrund. Selve beslutningsprocessen er indgående behandlet, og hvad der er lige så vigtigt, man diskuterer de økonomiske variable såvel som befolkningsvariablerne i det omfang, de indgår i prognosebehandlingen. At bogen udelukkende skildrer bri-

tiske forhold er næsten en selvfølge, men da den engelske planlægningsopfattelse, både den politiske, den fysiske og den økonomiske, ikke er væsensforskellig fra bl.a. den danske, så kan dette ikke være nogen hindring for et godt udbytte. Bogen kan udmærket anbefales som grundbog i problematikken omkring udviklingen af det rurale ressourcekompleks, eftersom det er den eneste ressource, der er givet. En fyldig bibliografi giver muligheder for en yderligere fordybelse i emnet.

Viggo Hansen

H.H. Blotevogel: Zentrale Orte und Raumbeziehungen in Westfalen vor der Industrialisierung (1780-1850). Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Munster 1975. X + 268 s., 63 fig., 13 tabeller, 21.5 × 30 cm. DM 46.00.

Udviklingen af lokaliteter (ofte byer) med centrale funktioner går som bekendt langt tilbage i Europas historie. Denne bog er et forskningsarbejde, der gør rede for de kræfter, der før industrialiseringen udformede centre og oplande, og dermed for selve centralitetsbegrebet. Arbejdet bygger på et stort indsamlingsmateriale fra Westfalen og giver en analyse af de centrale funktioner, såvel administrative som økonomiske og kulturelle. De generaliserende afsnit behandler både den hierarkiske centerstruktur, hvor en tetrins klassifikation opstilles, og forsøg på at udforme tidsspecifikke centralitetskriterier. Bl.a. vises det, at administrative og kirkelige funktioner havde langt større betydning for tidligere tiders næsten selvforsynende oplandsbefolkninger end økonomiske. Hovedparten af bogen beskriver de enkelte centrale funktioner og deres lokaliseringsmønstre i Westfalen og slutter med en rekonstruktion af områdets funktionelle struktur o. 1800.

Ruth Helkiær Jensen

P. Beaumont, G.H. Blake & J. Malcolm Wagstaff: The Middle East. A geographical study. John Wiley & Sons Ltd. London 1976. XVII + 572 s., talr. fig. og tabeller. 16 × 23.5 cm. 22.00.

Det vil vel nok være mest rimeligt at karakterisere bogen som en regionalgeografi, men ikke af den gammeldags slags. Man kan dog også ligesom forlaget sige at bogen er en gennemgang af områdets politiske, økonomiske og sociale forhold med rimelig hensyntagen til landenes naturforhold. Særlig behandles miljøfor-

hold, økologi og de naturlige ressourcer. Endelig kunne man sige, at den sidste halvdel af bogen i virkeligheden er en serie casestudies, der tager sit udgangspunkt i særlig karakteristiske forhold i de enkelte lande.

Bogen er velskrevet, og med den politiske aktualitet området har, er det en fængslende læsning, især fordi netop de afgørende problemer trækkes frem og deres betydning understreges. For hele området gælder det navnlig nedbør, kunstvandring, olien og befolkningsforholdene.

Overskrifterne til de forskellige »Case-studies« siger en del om de specielle problemer der behandles: »Traditioner og forandringer i Arabien« (Saudi Arabien), Iraq: Mennesker, land og vand i et alluvialt miljø, Landbrugsekspansionen i Syrien, Jordan: kampen for at overleve økonomisk, Israel: kolonisation før statsdannelsen, Industrialiseringen i Tyrkiet, Iran: landbruget og dets modernisering, Egypten: befolkningsforøgelse og landbrugsekspansion, Libyen: virkninger af olien.

Til bogens mange gode sider hører — foruden illustrationerne — en mere end fyldig bibliografi for området, og der er selvfølgelig en udmærket indholdsfortegnelse foran i bogen et dito register bag i bogen.

Et par småfejl: s. 179 forkert henvisning til en fig. 20.1 og s. 356 mangler så vidt jeg kan se steder med skovrester (»surviving Forrest«).

Navnestoffet vil utvivlsomt volde den danske læser noget besvær, idet der benyttes adskillige for os uvante arabiske navneformer. Også almindelige ord er arabiserede som f.eks. »Qur'an« for koranen.

Bortset fra disse småting er det en i høj grad anbefalelsesværdig bog, der giver en solid indføring i det Mellemste Østens problemer.

S.B. Böcher

G.W. Steller: Beschreibung von dem Lande Kamschatka. Reise von Kamschatka nach Amerika. Brockhaus Komm.-Gesch., Stuttgart 1974. 844 s., talr. fig. og kort. 12 × 12 cm. DM 88.00.

I serien »Quellen und Forschungen zur Geschichte der Geographie und der Reisen« er som 10. bind udkommet Georg W. Stellers skrifter i et fotografisk genoptryk

med et forord om Stellers liv af Hanno Beck. Bogen indeholder genoptryk af 3 af Stellers vigtigste værker med tilhørende tavler og kort. Den tyskfødte Georg Wilhelm Steller gik 1734 i russisk tjeneste, og deltog som læge og naturforsker i en række ekspeditioner til Asien, således også i Vitus Berings ekspeditioner til Kamschatka og Berings Strædet. På hjemrejsen til Europa fra sin sidste ekspedition døde han i 1746. Ved hans altfor tidlige død kun 37 år gammel efterlod han sig en række manuskripter, der senere blev udgivet af Stephan Petrowitsch Krascheninnikow på russisk og hurtigt efter også udkom i mere eller mindre komplette oversættelser på tysk, hollandsk og engelsk. Såvel den russiske udgave som oversættelserne er udkommet i flere udgaver. Hans beskrivelse er endnu i dag et vigtigt bidrag til vor viden om kamschadalernes liv og økonomi, hvortil kommer kortlægningen og de vigtige zoologiske og botaniske bidrag til regionens biologi. Blandt zoologer vil navnet Steller først og fremmest være knyttet til den søko, der opkaldtes efter ham, og som han selv beskrev.

Typografisk fremtræder såvel tekst som kort og tavler i en klar gengivelse, der næppe kan gøres bedre. Skulle man have indvendinger skulle det være, at man ikke har forsynet bindet med en indbinding i tidens stil fremfor det triste grå lærredsbinding.

Børge Fristrup

Svend Balslev og Hans E. Jensen: Landmåling og landmålere.

Danmarks økonomiske opmåling. Den danske landinspektørforening. København 1975. 333 s., 14 farvereproduktioner. 25 × 17 cm. Kr. 420.00.

Det er et stort påskønnelsesværdigt arbejde, der her er udført. Oplysningerne er for de utrykte kilders vedkommende fortrinvis hentet fra matrikelarkivet, rigsarkivet og landsarkiverne.

De biografiske oplysninger afføder et behov for viden om Carl Søborgs og hans kollegers virke i marken. Dette behov kan tilfredsstilles ved læsning af to afsnit i festskriftet: »Danmarks økonomiske opmåling« af Hans Ejner Jensen, og »Spredte træk af landmålernes daglige liv« udarbejdet af Svend Balslev.

Hans Ejner Jensens afsnit, en fortrinlig oversigt over Danmarks økonomiske opmåling, belyser landmålernes opgaver og